

TÜRKİYE BİLİMSEL VE TEKNİK ARAŞTIRMA KURUMU ULUSAL METROLOJİ ENSTİTÜSÜ YÖNETMELİĞİ (*)

BİRİNCİ BÖLÜM Genel Hükümler

Amaç ve Kapsam

Madde 1. Bu Yönetmelik ile Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) bünyesinde, Gebze'de kurulan ve kısa adı "UME" olan Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu Ulusal Metroloji Enstitüsü'nün Çerçeve Yönetmelik'le düzenlenmiş olan hususlar dışında kalan teşkilatlanması ve görevleri ile çalışma usul ve esasları düzenlenmektedir.

Dayanak

Madde 2. Bu Yönetmelik, 17/7/1963 tarihli ve 278 sayılı Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu Kurulması Hakkında Kanun'un 498 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile yeniden düzenlenen 4 üncü maddesi ve değişik 7 nci maddesi ile Çerçeve Yönetmeliğe dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 3. Bu Yönetmelikte geçen tanımlardan;

Kurum	: Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu'nu (TÜBİTAK),
Bilim Kurulu	: Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu Bilim Kurulu'nu,
Başkan	: Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu Başkanı'nı,
Enstitü	: Ulusal Metroloji Enstitüsü'nü,
Yönetim Kurulu	: Ulusal Metroloji Enstitüsü Yönetim Kurulu'nu,
Enstitü Müdürü	: Ulusal Metroloji Enstitüsü Müdürü'nü,

(*) Çerçeve Yönetmelik 17.10.2001 tarih ve 24556 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Danışma Kurulu	: Ulusal Metroloji Enstitüsü Danışma Kurulu'nu,
Enstitü Kurulu	: Ulusal Metroloji Enstitüsü Enstitü Kurulu'nu,
Çerçeve Yönetmelik	: Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu Başkanlığına Doğrudan Bağlı Enstitülerin Kuruluş ve İşletmesine İlişkin Çerçeve Yönetmeliği,
TÜRKAK	: Türk Akreditasyon Kurumu'nu,
UTC	: Evrensel Koordineli Zaman'ı, (Universal Time Coordinated)
TAI	: Uluslararası Atomik Zaman Birliği'ni (Time Atomic International)

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Enstitü'nün Amaç, İlke ve Görevleri

Enstitü'nün Amaç ve İlkeleri

Madde 4. Enstitü'nün amacı, Türkiye'de yapılan tüm ölçümleri güvence altına almak, bu ölçümlerin uluslararası sisteme entegrasyonunu sağlamak, mevcut ve yeni ölçme teknolojilerini geliştirmek, böylece ticari ve endüstriyel ortamda kullanılan ölçümlerin doğruluğunu temin etmek için gerekli Ulusal Metroloji Sistemi'ni oluşturarak ulusal ve uluslararası ticarete eşitliğin sağlanmasına ve Türk endüstriyel ürünlerinin kalitesinin artırılmasına ve Türkiye'nin bilimsel ve teknolojik gelişmesine katkıda bulunmaktır.

Enstitü bu amaçla, ulusal ölçme referans standartlarını geliştirir, muhafaza eder, uluslararası ölçme sistemine izlenebilirliğini sağlar, endüstri, bilim ve araştırma sisteminin kullanımına sunar.

Türkiye'de yapılan ölçümlere referans teşkil eden ve bu konuda en üst düzeyde yetkili olan Enstitü, çalışmalarında TÜBİTAK'ın diğer birimleriyle, yurt içi ve yurt dışı kuruluşlarla işbirliği yapar, gerek kendi bünyesindeki araştırmacı ve teknik personeli, gerekse bünyesi dışındaki

kuruluşların ölçme, test, kalibrasyon, analiz, kontrol ve metroloji konusunda faal olan teknik personelini eğitim ilkelerini göz önünde tutar.

Enstitü'nün Görevleri

Madde 5. Enstitü'nün görevleri şunlardır;

- a) Türkiye'de kullanılan temel ve türetilmiş ölçme birimlerinin ulusal referans standart ve sistemlerini geliştirmek ve muhafaza etmek,
- b) Türk ulusal ölçme referans standartlarının uluslararası ölçme standartlarına olan izlenilirliğini sağlamak, bunun için Uluslararası Ölçme ve Ağırlıklar Bürosu- BIPM (Bureau International des Poids et Mesures) ve diğer ülkelerin ulusal merkezleri ile gerekli teknik ve idari bağları kurmak, Türkiye'yi teknik yönden BIPM nezdinde temsil etmek,
- c) Standart referans malzemeleri arşivi oluşturmak, bunların üretimini ve tescilini yapmak,
- d) Enstitü'nün çalışma alanlarına giren konularda seminer, sempozyum, kongre, konferans gibi bilimsel ve teknik toplantılar düzenlemek, yayınlar yapmak,
- e) Endüstriyel ölçme problemleri ve ölçme teknolojileri üzerinde araştırma-geliştirme çalışmaları yapmak, ölçme cihaz ve sistemlerinin prototiplerini geliştirmek ve bunları yurt içinde veya dışında pazarlamak,
- f) Kamu ve özel sektörde faaliyet gösteren kalibrasyon, test, analiz ve ölçüm laboratuvarlarına ve bu konularda çalışan kuruluşlara kalibrasyon, ölçme, danışmanlık ve eğitim hizmeti vermek ve verilen hizmetleri belgelendirmek,
- g) Türkiye için kalibrasyon, test, analiz ve diğer ölçme faaliyetlerinde bulunan laboratuvarların akreditasyonu ile ilgili sistemin kurulmasına yönelik çalışmalar kapsamında TÜRKAK'a destek olarak, ulusal metroloji sisteminin kurulmasına katkıda bulunmak,
- h) İkincil seviye laboratuvarların, ulusal standartlara izlenebilir olarak, uluslararası normlarda faaliyet gösterebilmesi için,

gerekli düzenlemeleri yapmak ve bu amaçla 14 Ekim 1999 tarihinde imzalanan Uluslararası Tanınma Düzenlemesi kapsamındaki faaliyetleri yürütmek,

- i) Ölçme ile ilgili konularda düzenleme ve kontrol yükümlülükleri olan merkezi ve bölgesel resmi kuruluşlara yardımcı olmak, bu kuruluşlar tarafından yapılan ölçümlerin uluslararası sisteme uygun olarak yapılabilmesine katkıda bulunmak ve gereken durumlarda bu kuruluşlar arasındaki ölçme faaliyetlerini koordine etmek,
- ii) Ülke çapında yapılan ölçümlerin ülke içi ve dışı benzeri ölçümlerle uyumunu ve bütün ölçümlerin izlenebilirliğini, sağlamak amacıyla Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile TÜBİTAK arasında imzalanan 16/12/1994 tarihli protokol çerçevesinde yurt içinde üretilen ve ithal edilen etalonlara (ölçme standartlarına) "Metrolojik Kullanıma Uygunluk Belgesi" verilmesi ile ilgili çalışmalarda bulunmak,
- j) Başta Sanayi ve Ticaret Bakanlığı olmak üzere Bakanlıklar veya diğer yetkili kuruluşların belirleyeceği alanlarda ve vereceği yetkiyle tip onayı veya benzeri ölçümleri yapmak,
- k) Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile Dış Ticaret Müsteşarlığı'nca belirlenecek alanlarda faaliyet gösteren kuruluşların bünyesindeki laboratuvarlara "Laboratuvar Yeterlilik Belgesi" vermek,
- l) Enstitü'nün teknik personelini eğitmek, üniversitelerde, endüstri kesiminde ve araştırma kuruluşlarında görevli araştırmacı ve teknik personelin eğitiminde yardımcı olmak, bu amaçla metroloji alanında bir eğitim sertifikasyonu sistemi oluşturmak,
- m) Ölçme ile ilgili IMEKO (International Measurement Confederation), MENAMET (Middle East and Northern Africa Metrology Cooperation), EUROMET (Organization of National Metrology Institutes in Europe), EUROCHEM (Organization of Analytical Chemistry in Europe) başta olmak üzere çeşitli uluslararası kuruluşlar nezdinde Türkiye'yi temsil etmek,

- n) Bütün Türkiye’de geçerli olacak, Evrensel Koordineli Zamandan (UTC) türetilmiş ulusal zaman standardı (UTC-UME)’yi oluşturmak, oluşan standart zamanı Türkiye içinde dağıtmak ve Uluslararası Atomik Zaman Birliği (TAI) içinde Türkiye’yi temsil etmek,
- o) Başkan ve Bilim Kurulu tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Teşkilat ve Kurullar

Enstitü Teşkilatı

Madde 6. Enstitü teşkilatı, Yönetim Kurulu, Danışma Kurulu, Enstitü Müdürü, Müdür Yardımcıları, Gruplar, Kurullar, Laboratuvarlar ve Destek Birimlerinden oluşur. Bu organlar arasındaki ilişkiler, Bilim Kurulu’nca onaylanmış program ve bütçe çerçevesinde, Enstitü Müdürü tarafından düzenlenir. Enstitü teşkilatı Müdür’ün önerisi ve Yönetim Kurulu’nun uygun görüşü ile Bilim Kurulu tarafından günün şartlarına uygun olarak değiştirilebilir. UME organları arasındaki ilişkiler, Bilim Kurulu’nca onaylanmış program ve bütçe çerçevesinde, Enstitü Müdürü tarafından düzenlenir.

Yönetim Kurulu

Madde 7. Yönetim Kurulu aşağıda sayılan yedi üyeden oluşur.

- a) TÜBİTAK Başkanlık temsilcileri (3 kişi),
- b) Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Dış Ticaret Müsteşarlığı, İstanbul Sanayi Odası’ndan birer temsilci,
- c) Enstitü Müdürü.

(a) bendindeki üyeler Bilim Kurulu tarafından, (b) bendindeki üyeler ise ilgili kurumlarca seçilir. Bilim Kurulu, üyelerden birini, Yönetim Kurulu Başkanı olarak belirler. Enstitü Müdürü dışındaki üyelerin görev süreleri iki yıldır. Görev süreleri biten üyelerin yeniden görevlendirilmeleri mümkündür. Boşalan üyelikler için aynı usulle yeni üye seçilir.

Danışma Kurulu

Madde 8. Danışma Kurulu, Enstitü'nün plan ve hedeflerinin belirlenmesinde, Enstitü'nün diğer kuruluşlarla ilişki ve koordinasyonunun geliştirilmesinde, ülke çapında ölçme ve kalibrasyon sisteminin oluşmasında katkıda bulunabilecek kişilerden oluşur. Bu kişiler TÜBİTAK, üniversiteler, özel ve kamu kuruluşları çalışanları arasından Enstitü Müdürü'nün önerisi ve Yönetim Kurulu'nun onayı ile iki yıllık süreyle seçilirler. Kurul yılda en az bir kere toplanır ve toplantılara Enstitü Müdürü başkanlık eder. Mazeret bildirmeden üst üste iki toplantıya gelmeyen üye istifa etmiş sayılır. Süresi biten üye yeniden seçilebilir.

Enstitü Kurulu

Madde 9. Enstitü Kurulu'nun temel işlevi Enstitü'de bilgi iletişimini, danışmayı ve koordinasyonu sağlayarak Enstitü'nün bir bütün ve tutarlılık içinde işlemlerini gerçekleştirmektir. Enstitü Kurulu, Enstitü Müdürü'nün başkanlığında, saptadığı gündemi görüşmek üzere toplanır. Enstitü Kurulu; Enstitü Müdürü, Enstitü Müdür Yardımcıları ve Grup Koordinatörleri'nden oluşur.

Enstitü Müdür Yardımcıları

Madde 10. Müdür Yardımcıları, kendileri için belirlenen sorumluluk alanlarında yeterli bilgi ve deneyime sahip kişiler arasından, Enstitü Müdürü'nün önerisiyle Başkan tarafından atanır ve aynı usulle görevden alınırlar. Enstitü Müdürü'ne karşı sorumlu olarak, organizasyonda kendilerine bağlı birimleri geliştirici öneriler oluştururlar, bu birimlerdeki araştırmalar ile hizmet ve eğitim çalışmalarını koordine ederler ve bunların Enstitü programlarına uygun bir şekilde yürütülmesini sağlarlar. Enstitü Müdürü'nce kendilerine verilen diğer görevleri yaparlar.

Gruplar

Madde 11. Gruplar, Enstitü'nün çalışmalarını yürütülebilmesi amacıyla Enstitü Müdürü'nce kurulan organizasyon birimleridir. Grup Koordinatörleri Enstitü Müdürü'nce görevlendirilir. Her bir Grup, benzer konularda çalışan ve aynı alt yapıyı paylaşması gereken teknik elemanların rasyonel bir işbirliği içinde laboratuvarlarda başarıyla çalışmasını sağlar.

Grup Koordinatörleri'nin Görev, Yetki ve Sorumlulukları

Madde 12. Grup Koordinatörleri'nin görev, yetki ve sorumlulukları şunlardır;

- a) Grup içinde mevcut eleman ve kaynakların etkin kullanılmasını sağlamak amacıyla laboratuvar faaliyetlerinin koordinasyonunu yapmak,
- b) Laboratuvar sorumlularından gelen bilgiler ışığında grup çalışma planı ve programına ilişkin öneriler hazırlamak,
- c) Kesinleşen çalışma programında yer alan, grubu ile ilgili araştırma, endüstriyel hizmet ve eğitim çalışmalarını yürütmek,
- d) Altyapı ihtiyaçlarını belirleyerek Enstitü Müdürü'ne önerilerde bulunmak,
- e) Grubundaki elemanların izinleri, terfileri, ödüllendirilmeleri, varsa prim uygulamalarından yararlanma oranlarının belirlenmesi gibi hususlarda Enstitü Müdürü'ne önerilerde bulunmak,
- f) Laboratuvar sorumlularından gelen bilgilerle gruba ait dokümanları hazırlamak ve güncelleştirmek,
- g) Enstitü Müdürü'nce verilecek diğer görevleri yapmak.

Laboratuvarlar

Madde 13. Enstitü'de endüstriyel hizmetler ile araştırma ve geliştirme faaliyetleri laboratuvarlar tarafından yürütülür. Her laboratuvar, Enstitü Müdürü tarafından görevlendirilen laboratuvar sorumlusu, araştırmacılar ve teknisyenlerden oluşur ve Enstitü Müdürü tarafından belirlenen altyapıyı kullanarak, belirlenen alanlarda faaliyetlerini yürütür.

Laboratuvar Sorumlularının Görev, Yetki ve Sorumlulukları

Madde 14. Laboratuvar sorumlularının görev, yetki ve sorumlulukları şunlardır;

- a) Laboratuvar Strateji Dokümanı, Kalite El Kitabı, Kalibrasyon Metod ve Prosedürleri, Eğitim Dokümanları, Akreditasyon

Ek Teknik Kriterleri ve benzeri dokümanları başta ISO 17025 olmak üzere yürürlükteki uluslararası standartlara göre hazırlamak ve Enstitü Müdürlüğü'nce belirlenen programa uygun olarak güncelleştirmek,

- b) Enstitü ve Laboratuvar Strateji dokümanlarına uygun olarak yıllık laboratuvar bütçe ve çalışma programını hazırlamak,
- c) Laboratuvarın faaliyet gösterdiği alanlarda dünyadaki en iyi laboratuvarların çalışmalarını takip etmek, bu laboratuvarların sorumlularıyla ilişkide ve koordinasyonda bulunmak ve bu laboratuvarlardaki bilgi birikimini Enstitü'ye kazandırmak için gerekli çalışmaları yaparak bu faaliyetlerin yıllık çalışma programlarında yer almasını sağlamak,
- d) Laboratuvarın izlenebilirliğini sağlamak, bu amaçla uluslararası karşılaştırmalara katılmak için çalışmalar yapmak ve Enstitü Müdürü'ne önerilerde bulunmak,
- e) Laboratuvar kapsamındaki faaliyetlerin geliştirilmesi için gereken araştırmaları planlamak ve onay için Grup Koordinatörü'ne sunmak,
- f) Laboratuvarın başta ISO 17025 olmak üzere güncel standartlara göre faaliyet göstermesini ve sertifika düzenlemesini sağlamak,
- g) Laboratuvar için gerekli olan altyapı ve malzemenin temini için gerekli hazırlık ve çalışmaları yapmak ve Grup Koordinatörü'nün onayına sunmak,
- h) Laboratuvarın faaliyet alanlarında endüstrinin gereksinimlerini belirlemek ve bu gereksinimlerin karşılanabilmesi için gereken yatırımların planlamasını yapmak,
- i) Laboratuvarda mevcut tüm alet ve cihazların güvenli ve sağlıklı bir şekilde çalışır durumda olmasını sağlamak,
- j) Laboratuvarın kalibrasyon, ölçüm, eğitim, yayın, akreditasyon, referans standardı yapımı gibi endüstriyel hizmetlerini koordine etmek,

- j) Enstitü kalite güvence dokümantasyonunda belirtilen raporları zamanında hazırlayarak Grup Koordinatörü'ne vermek,
- k) Enstitü Müdürü'nce verilen diğer görevleri yapmak,

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Son Hükümler

Yürürlük

Madde 15. Bu Yönetmelik Çerçeve Yönetmeliğin Resmi Gazete'de yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 16. Bu Yönetmelik hükümlerini Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu Başkanı yürütür.